

Investiciona konferencija Banja Luka-Mrakovica 22. i 23. septembar 2011.

MINISTARSTVO ZA
EKONOMSKE ODNOSI
I REGIONALNU SARADNJU RS

**Turistički potencijali
Republike Srpske**

**Priroda
mami strance**

str. 7

**Jasmina Vujić, profesorka
s univerziteta Berkli**

**Budućnost u
obnovljivim
izvorima energije**

str. 4

**Brojne mogućnosti u
metaloprerađivačkom sektoru**

**Iskustvo zlata
vrijedno**

str. 7

ZAVRŠENA DVODNEVNA INVESTICIONA KONFERENCIJA U RS

Srpska magnet ZA ULAGAČE

Privredni potencijali Republike Srpske bili su mamac za preko 420 učesnika Investicione konferencije iz 20 zemalja svijeta, koji su kroz zvanične prezentacije i brojne bilateralne susrete saznali nešto više o mogućnostima ulaganja u RS

str. 4 i 5

INTERVJU ŽELJKA CVIJANOVIĆ, MINISTARKA
ZA EKONOMSKE ODNOSI I REGIONALNU SARADNJU RS

Ponosni na svoje

Pokazali smo investitorima da smo posvećeni unapređenju poslovne klime i stvaranju dobrih uslova za privlačenje, prihvatanje i zadržavanje stranih investicija, kazala Cvijanovićeva

str. 2 i 3

MRAKOVICA UGOSTILA 240 POTENCIJALNIH ULAGAČA

Investitori mjerkaju privredne potencijale

Srpska ima veliki poljoprivredni potencija i može biti zanimljiva za investitore iz svih oblasti poljoprivredne i prehrambene proizvodnje, smatra Vid Kopanja

str. 6 i 7

Investiciona konferencija

INTERVJU ŽELJKA CVIJANOVIĆ, MINISTARKA ZA E

Srpska na investic

Pokazali smo investitorima da smo posvećeni unapređenju poslovne klime i stvaranju dobrih uslova za privlačenje, prihvatanje i zadržavanje stranih investicija, kazala Cvijanovića

Investiciona konferencija pokazala je da se Republika Srpska veoma dobro etablirala na mapi potencijalnih mjesta za ulaganja u Evropi, rekla je u intervjuu za "Fokus" ministarka za ekonomske odnose i regionalnu saradnju RS, **Željka Cvijanović**.

- Tokom ove konferencije pokazali smo investitorima da smo posvećeni unapređenju poslovne klime i stvaranju dobrih uslova za privlačenje, prihvatanje i zadržavanje stranih investicija.

Upoznali smo ih i sa svim potezima koje smo uradili, kako bismo poboljšali poslovni ambijent u Srpskoj - kazala je Cvijanovića.

Kako je naglasila, RS je stabilna u političkom, ekonomskom i institucionalnom smislu, što strani investitoru uvijek cijene i što je, često, opredjeljujuće da li će doći na određeni prostor i da li će donijeti svoj kapital.

FOKUS: Kako ste zadovoljni održanom konferencijom i prvim efektima? Da li je postignut zacrtani cilj?

CVIJANOVIĆEVA: Izuzetno sam zadovoljna brojem učesnika, jer smo prvog dana konferencije, koji je održan u Banjoj Luci, imali 420 učesnika, a drugog dana, koji je održan u hotelu "Monument" na Kozari, 240 učesnika. Dobili smo pohvale od svih učesnika o organizovanosti konferencije. Meni je zadovoljstvo što je Banja Luka bila mjesto u kojem se okupilo veoma mnogo ljudi. Veoma je značajno imati u jednom danu više od 420 učesnika i ljude koji su došli iz više od 20 zemalja svijeta. Mislim da smo mi postigli svoj cilj, jer su svih ovih dana konferencije, ali i nakon, što je zvanično zatvorena, održavani bilateralni sastanci zainteresovanih investitora s predstavnicima resornih ministarstava. Nadam se da će to rezultirati nekim konkretnim projektima. Sigurna sam da hoće. Mislim da su već postignuti neki dogovori koji su nešto više od preliminarnih. Veseli me činjenica da su se već javile neke posredničke kuće koje rade za veliki broj klijenata, koji su izrazili

želju da ponovo dođu. Oni su prikupili određene materijale i informacije i žele da objedinju investicionu ponudu RS predstave svojim klijentima, nađu odgovarajuće investitore i da na taj način ostvarimo poslovne aranžmane i sve ono što je na dobrobit nas i našeg društva.

FOKUS: Mogu li se očekivati nova radna mjesta i zapošljavanje?

CVIJANOVIĆEVA: Suština ovog što radimo jeste da se za običnog čovjeka obezbijedi neki boljitak. Ako dovedete stranog investitora i ako on oživi neki privredni subjekat, koji nije funkcionisao i ako uspostavi neki proizvodni ili drugi subjekat, koji ranije nije postojao, onda će se obezbijediti nova radna mjesta i boljitak toj opštini. U svakom slučaju, ovdje nema nikakvih imaginarnih ciljeva, nego su oni veoma konkretni. Svaki novi investitor je dobro došao. Očekujemo da će neki od ovih projekata rezultirati dobrom saradnjom. Naravno, iz toga će proisteći i nova zapošljavanja, odnosno mnogo toga što bi treba-

lo da budu benefiti ove konferencije.

FOKUS: Koliko je za RS značajno održavanje ove konferencije?

CVIJANOVIĆEVA: Mislim da je veoma važno to što smo se profilisali kao mjesto koje može da organizuje jednu takvu kvalitetnu konferenciju. Svi su nam rekli da su zadovoljni činjenicom što smo ovaj put izašli s veoma konkretnim projektima. To nije bila jedna uopštena priča, nego je riječ o konkretnim projektima i otvoreno smo rekli kakva je situacija u određenim sektorima. Naše opštine se polako kapacitiraju u planiranju svih aktivnosti i u stvaranju ambijenta kojima će privući strane investitore. Imali smo priliku da čujemo od predstavnika lokalne vlasti šta su sve oni spremni da ponude stranim investitorima, šta su u stanju da rade da bi se poboljšale procedure i skratili rokovi.

Bilo je pozitivnih primjera gdje lokalne administracije svoje kapacitete potpuno stavljaju na raspolaganje svima onima koji će doći kao potencijalni investitori. To je nešto što i mi sada radimo na nivou Vlade. Dakle, u našem ministarstvu takođe postoje određeni ljudi koji su apsolutno na raspolaganju stranim investitorima da s njima zajedno rade i da pomognu da se dođe do realizacije neke investicije. Imali smo priliku da razgovaramo s ljudima, koji su zaista u stanju da ponude neke grandiozne

ili giga projekte, koji bi mogli da se ovdje realizuju. Govorili su o nekim velikim iznosima novca koji su voljni da ulože i zbog toga su došli da ispitaju koje su to mogućnosti i šta im to mi nudimo, te da vide u čemu smo mi to možda bolji nego neko drugi u okruženju. Prate nas određene posljedice toga da je BiH, kao cjelina, često percipirana kao jedno nestabilno područje i kao sredina koja nije dovoljno sređena. Mislim da je ovo bila dobra prilika da se uvjere kako funkcionišu naše privrede i na koji način smo mi organizovani u RS.

FOKUS: Može li se konkretnije govoriti o

zainteresovanim investitorima koji su spremni da ulože velike sume novca u RS?

CVIJANOVIĆEVA: Ima nekoliko ljudi. Nakon što smo mi organizovali ovu konferenciju i uspjeli da uspostavimo kontakte sada je dio posla na resornim ministarstvima. Činjenica da su svi ti razgovori i bilateralni sastanci trajali i tokom, ali i poslije konferencije, gotovo bez prestanka, sama za sebe govori. Na konferenciji su bili prisutni investitori, ali i posredničke kuće koje zastupaju nekoliko investitora. Bio je jedan predstavnik za dvije-tri zemlje. Procjena je svake godine imati mogućnost da okupimo bar ovoliki broj gostiju i učesnika.

Sljedeće godine još bolje

FOKUS: Može li se očekivati da će Investiciona konferencija jednog dana postati tradicija i nešto po čemu će Srpska biti prepoznatljiva?

CVIJANOVIĆEVA: Ovo pitanje smo dobili od brojnih gostiju. Oni su rekli da je ovo jedan dobar početak i da su malo gdje vidjeli da je konferencija ovako dobro organizovana i profesionalno urađena. Naša namjera jeste da ovo postane tradicionalna priča. Mi ćemo praviti novu konferenciju i nadam se da ćemo svake godine imati mogućnost da okupimo bar ovoliki broj gostiju i učesnika.

KONOMSKE ODNOSI I REGIONALNU SARADNJU RS

Investicionoj mapi svijeta

on da uloži svoj novac.

Naš zadatak je bio da pokažemo da vrijedi razmišljati kako je RS područje gdje oni treba da dođu. Ono što je takođe dragocjeno jeste to da su se nama veoma rado odazvali već postojeći investitori i učestvovali u panel diskusijama i podijelili svoja iskustva s budućim potencijalnim investitorima. Oni su se, uglavnom, svi pozitivno izrazili i rekli da ne postoje administrativne barijere i da ne postoji bilo šta što bi poremetilo neke njihove planove. Objasnili su da su se neke stvari, koje su prije nekoliko godina veoma sporo tekle, sada poboljšale i da su sada procedure brže-bolje i transparentije. Stvorena je klima da oni rade u partnerstvu s našim vlastima, bilo da je riječ o opštinama, bilo da je riječ o Republici. Mislim da sama činjenica što se nekoliko većih investitora u RS obratilo potencijal-

nim investitorima i reklo im da je potrebno da investiraju ovdje, zaista dobra reklama i svima im zahvaljujem na učesću. Ovo je bila jedna dobra sinergija i koncentracija pozitivne energije i dobre inicijative.

FOKUS: Koje su prednosti i vrijednosti ovakvog eminentnog skupa?

CVIJANOVIĆEVA: Ono što je prednost ove investicije jeste da smo mi pored uobičajenih velikih infrastrukturnih projekata, kada je riječ o saobraćajnoj infrastrukturi, posebno kada je u pitanju energetska sektor, posvetili pažnju i nekim drugim nivoima projekata. Ušli smo duboko u neke projekte srednje vrijednosti, čak i neke sitne koji su takođe atraktivni za strane investitore. Dugo smo se pripremali za ovu konferenciju i imali smo kontakte i saradnju s našim predstavništvima u inostranstvu, našim prijate-

Broj učesnika dovoljno govori o potencijalima

FOKUS: S obzirom na veliki broj učesnika iz 20 zemalja, koliko to govori i o priznanju Srpske u svijetu?

CVIJANOVIĆEVA: Sigurno. Činjenica da je toliko ljudi došlo govori da smo mi prepoznati kao neka lokacija u koju treba da se dođe. Zadovoljna sam što su svi pokazali takav interes i što smo uspjeli da se dobro isprofiliramo.

ljima i predstavnicima u dijaspori. Mnogo im zahvaljujem na pomoći i podršci. Uradili smo jedno anketiranje kako bismo znali za šta su strani investitori najviše zainteresovani. Kao rezultat toga na konferenciji smo predstavili mogućnosti u metalopredradivačkom i energetskom sektoru, te u oblasti turizma i proizvodnje hrane. Naravno, dobili smo određena uvjerenja da postoje interesi i za neke druge oblasti. Počeli smo da pripremamo i te druge projekte kako bismo ih uskoro mogli prezentovati.

FOKUS: Prema povratnim informacijama potencijalnih investitora, koji je sektor, od ovih četiri, za njih najprivlačniji?

CVIJANOVIĆEVA: Nakon provog dana konferencije, rekla sam da je riječ o metalnom sektoru, gdje postoji namjenska industrija.

Međutim, kada su drugog dana ove konferencije na dnevnom redu bili neki drugi sektori i kada su se odvijali direktni bilateralni razgovori i u oblasti energetike i proizvodnje hrane, onda možemo da kažemo da su svi ovi sektori izazvali veliko interesovanje. Gdje će se ko pronaći, to ćemo da vidimo.

FOKUS: Mnoge opštine u RS predstavile su svoje mogućnosti.

Da li to pokazuje da je cilj razvoj svih krajeva Srpske?

CVIJANOVIĆEVA: Svaka opština u RS je Srpska i nama je bilo u interesu da cijela RS ovdje bude prezentovana. Cijela RS je putem svojih opštinskih ponuda prezentovana i na našem CD izdanju. Svaka opština je jednako važna i za svaku opštinu je jednako važno da se pronađe strani ili domaći ulagač, koji će tamo uspjati da otvori nešto ili da oživi neki pogon, odnosno koji će donijeti svoj novac i omogućiti toj lokalnoj zajednici da bolje funkcioniše ili da bude efikasnija. Ideja je da smo svi RS. U pripremi ove konferencije obišli smo sve opštine,

projekte nositi kada budemo išli na mini-konferencije koje će se održavati u privrednim komorama u inostranstvu.

FOKUS: Znači, privredni potencijali predstavljaju se i u inostranstvu?

CVIJANOVIĆEVA: Osim toga što smo se svi okupili u RS i što će to sigurno rezultirati plodom, te što smo se uspjeli afirmisati kao sredina, koja je u stanju da okupi toliko ljudi i koja je u stanju da se predano posveti poboljšanju poslovne klime, svakako je i bitna i ponuda koju smo dobili od različitih stranih privrednih komora da u njihovim sjedištima u narednom periodu or-

Svaka opština u RS je Srpska i nama je bilo u interesu da cijela RS ovdje bude prezentovana. Svaka opština je jednako važna i za svaku od njih je bitno da se pronađe strani ili domaći ulagač, koji će donijeti svoj novac i omogućiti da se otvori novi ili oživi postojeći pogon

neke su se predstavile, a sada slijedi sređivanje nekih projekata kako bismo vidjeli koje su to oblasti u nekom narednom periodu najatraktivnije ili koje ćemo to

ganizujemo slične konferencije manjeg formata.

Predstavnici naše dijaspore ponudili su nam da napravimo jednu turneju koja bi trajala određeno vrijeme, a gdje bi naše ministarstvo s određenim resornim ministarstvima, omogućilo prezentaciju ovih projekata i nekih drugih projekata. To bi bila dobra prilika da mi predstavimo ukupnu investicionu ponudu RS, uključujući sve opštine i da probamo na licu mjesta da objasnimo sve ono za šta su strani investitori zainteresovani. Poznato je da iz SAD nema stranih

ulagača, koji su prisutni ovdje, i taj poziv naše dijaspore trebalo bi da otvori vrata i da se mi tamo prezentujemo na pravi način, kako bi se stvari počele odvijati u nekom boljem trendu.

FOKUS: U kojim bi se zemljama predstavljali potencijali Srpske?

CVIJANOVIĆEVA: Imamo dvije ili tri evropske zemlje i određene prostore gdje je velika koncentracija naše dijaspore u SAD. Dobili smo ponudu i mi ćemo to iskoristiti kako bismo se mogli neposredno prezentovati. Zadovoljni smo činjenicom da su oni ovdje poslali svoje ljude, da su bili predstavnici svojih ambasada i uglavnom ljudi koji se bave ekonomskim ili trgovinskim pitanjima i što su s nama ušli u konkretne pregovore i razgovore. Mislim da je ovo jedna veoma uspješna priča i mislim da smo pokazali da i u vrijeme svjetske ekonomske krize, kada se cijeli svijet suočio s velikim izazovima i u globalnoj i nacionalnoj ekonomiji, da želimo obezbijediti bolje uslove za poslovanje i da smo sredina koja jeste stabilna.

FOKUS: Ko su najzainteresovaniji investitori i iz kojih zemalja?

CVIJANOVIĆEVA: Tradicionalno imamo veliku zainteresovanost iz Srbije i sada ima i interesa iz Hrvatske, ali pojavili su se ljudi iz nekih zapadnoevropskih zemalja, članica EU, gdje ranije nismo primjećivali tu vrstu i dozu interesa, pa bih izrazila svoje očekivanje da će u svakom slučaju to rezultirati nekim konkretnim rješenjima i programima. Mislim da je riječ o nekoliko evropskih zemalja koje su pokazale veliki interes. Imamo naše predstavnike, koji sada žive u SAD i koji imaju dobre kompanije i aktivni su članovi poslovne zajednice. Oni su pokazali interesovanje koje je mnogo veće nego što je to ranije bio slučaj.

S. GAJIĆ

Investiciona konferencija

SA SVEČANOG OTVARANJA INVESTICIONE KONFERENCIJE U BANJOJ LUCI

Srpska je slabo zadužena i stabilniji je i dinamičniji dio BiH, te je interesantan

prostor za investicije, poručio Džombić

Banja Luka, Mrakovica i cijela Republika Srpska tokom dvodnevne Investicione konferencije otvorili su vrata stranim ulagačima i poručili da su spremni za partnerski odnos s investitorima, jer investiranje u RS predstavlja više nego dobar zalag za budućnost.

Milorad Dodik, predsjednik RS, rekao je da je cilj održavanja Investicione konferencije upoznavanje stranih investitora s mogućnostima i potencijalima Srpske, kako bi investirali u RS.

- Nadam se da će Investiciona konferencija unijeti novi optimizam u privredni ambijent. Pri-

Ulaganje u RS, zalag ZA BUDUĆNOST

vrednici iz 20 zemalja došli su u Banju Luku i RS i očekujem da će biti konkretnih projekata i investicija - poručio je Dodik, te naglasio da je Srpska danas politički stabilna i da ima šta da ponudi investitorima.

- Želimo da čujemo vaše iskustvo i da s vama razvijemo odnos koji će dovesti do toga da mijenjamo zakone i prilagođavamo ih novim uslovima i pokušajima da se odgovori na ekonomsku krizu. Partnerstvo je ključna riječ našeg današnjeg druženja i to ono partnerstvo, koje može da se nastavi - rekao je Dodik.

On je naglasio da RS želi da smanji poreze, da na sadašnjem nivou zadrži cijenu električne energije i da radi na jačanju konkurentnosti

privrede i dovede je do prepoznatljivosti u regionu.

- RS hoće da bude lider u javno-privatnom partnerstvu, za šta su joj potrebni partneri i njihovo iskustvo - rekao je Dodik i izrazio uvjerenje da će ova konferencija stimulisati investitore.

Obraćajući se prisutnima, premijer RS, **Aleksandar Džombić**, kazao je da u Srpsku vrijedi ulagati.

- Neki investitori već su zainteresovani za određene projekte iz oblasti rudarstva i metalne industrije.

Sigurno je da će razgovori s njima biti ojačani tokom Investicione konferencije. Težište ćemo staviti na turizam, proizvodnju hrane i metalni sektor u kojima ne pričamo tako često.

Imamo za sada iskazane interese, a više informacija imaćemo nakon konferencije - rekao je

Džombić. On je naglasio da je oko 420 učesnika iz velikog broja zemalja došlo na investicionu konferenciju i izrazio nadu da će konferencija rezultirati zajedničkim projektima na obostrano zadovoljstvo.

- Srpska je slabo zadužena i stabilniji je i dinamičniji dio BiH, te je interesantan prostor za investicije. Ostvarena je prosječna desetogodišnja stopa rasta od oko 14 odsto. Ulaganje u Srpsku predstavlja više nego dobar zalag za budućnost -

izjavio je Džombić i naveo da je u eskalaciji krize stopa rasta imala jedan od najmanjih padova u odnosu na okruženje, te da je sada nastavljen trend povećanja stope rasta.

Investiciona konferencija održana je 22. i 23. septembra u Banjoj Luci i na Mrakovici i na ovom skupu predstavljene su mogućnosti ulaganja u četiri sektora - energetiku, metalnu industriju, turizam i proizvodnju hrane.

S. GAJIĆ

JASMINA VUJIĆ, PROFESORKA S KALIFORNIJSKOG UNIVERZITETA BERKLI

Budućnost u obnovljivim izvorima energije

U vrijeme globalne ekonomske krize izuzetno je važno da se održavaju investicione konferencije i da se ulaže u energetiku i infrastru-

kturu, rekla je profesorka s kalifornijskog univerziteta Berkli **Jasmina Vujić**. Ona je naglasila da treba iskoristiti veliki hidropotencijal Republike

Srpske i ulagati u obnovljive izvore energije, ali i praviti međunarodne sporazume u vezi s nuklearnim elektranama, koje bi gradile evropske zemlje.

Prema njenim riječima, samo u Sanfrancisko zalivu i Silicijumskoj dolini ima više od 400 inženjera srpskog porijekla, koji rade u najvećim kompanijama, kao što su "Gugl" ili "Fejsbuk".

- Zahvaljujući mladim inženjerima, koji rade u "Guglu", ovaj pretraživač razumije srpski jezik i piše ćirilicom - kazala je

Vujićeva.

Kako je naglasila, svjetska ekonomska situacija je veoma teška, zbog čega je neophodno predstavljati potencijele novim investitorima.

- Bitno je da se naši stručnjaci, koji su stekli obrazovanje u inostranstvu, vrati na ove prostore i tako pomogne razvoju i napretku - kazala je Vujićeva. Organizatorima i učesnicima konferencije, Vujićeva je prenijela pozdrave srpskih udruženja iz Amerike, ističući da je njihova želja da pomognu da se ovdje po-

pravi ekonomska i politička situacija.

Profesorka Vujić je 2009. godine izabrana da vodi Udruženje dekana svih fakulteta za nuklear-

nu tehnologiju u SAD. Poslije Investicione konferencije Vujićeva je održala i predavanje na Akademiji nauka i umjetnosti RS.

POSTOJEĆI INVESTITORI PREDSTAVILI POZITIVNA POSLOVNA ISKUSTVA U SRPSKOJ

PODRŠKA VLASTI privlači privrednike

Strani investitori trebaju znati da je u RS stabilna politička situacija i da ovdje nema socijalnih nemira. Politička stabilnost RS uslovljava ekonomsku stabilnost, a to znači da strani investitori mogu da donesu kapital i on će biti siguran, kazao je Zgonjanin

Republika Srpska je povoljno mjesto za ulaganje, poručili su postojeći investitori, koji su već ostvarili dobre rezultate u poslovanju. Investicionu konferenciju u Banjoj Luci i na Mrakovici oni su iskoristili kao priliku da novim, potencijalnim ulagačima, prenesu svoja iskustva i pozovu ih da dođu u Republiku Srpsku.

Dražen Vidović, direktor preduzeća "Dubicotton", rekao je da ovo preduzeće danas zapošljava 270 radnika i da ima usješnu saradnju s institucijama u Srpskoj.

- Evropsko tržište danas više ne može ponuditi organizovanje logistike sa slabim troškovima, ali to smo ovdje našli. RS je dostigla određeni nivo i približila se evropskim standardima. Sve segmente za poslovanje možemo pronaći ovdje. Približavanje evropskih zakona postojećim uveliko su olakšali naše poslovanje - kazao je Vidović, te dodao da je sada potrebno samo 15 dana da bi se dobila dozvola za privremeni uvoz, ili da bi se dobilo rješenje suda o dokapitalizaciji ili uno-

su materijala ili mašina u kapital društva, a od sedam do 15 dana potrebno je da bi se od banke dobilo rješenje o finansijskom plasmanu o investiciji.

- Resorna ministarstva finansija, industrije i rada imali su dosta sluha za unapređenje poslovanja, kroz raznorazne subvencije.

Za posljednje dvije godine, odgovarajući na javne pozive resornih ministarstava, uspjeli smo dobiti nepovratna sredstva u visini od 300.000 evra. Za ovo su potrebni projekti razvoja, zapošljavanja i izvoza. Ovih godina uspjeli smo da poslujemo veoma dobro i po-

red ekonomske krize, koja vlada u svijetu - kazao je Vidović, te dodao da je ovo preduzeće ostvarilo dobar odnos s lokalnom zajednicom, koje je rezultiralo projektom poslovno-industrijske zone Lipova Gređa u ovoj opštini, ukupne vrijednosti od 200 miliona evra.

Predrag Zgonjanin, direktor preduzeća SHP "Celeks" i član Savjeta za strane investitore RS, kazao je da se ovo preduzeće bavi proizvodnjom i prodajom higijenskog papira, te da je njegov kapacitet na godišnjem nivou 40.000 tona, dok izvoze 82 odsto svojih proizvoda.

- Usvojili smo sve predviđene standarde za ovu oblast proizvodnje. Sada obilježavamo deset godina, od kada je urađena privatizacija. Naši radnici su izuzetno zadovoljni - kazao je Zgonjanin, te dodao da je Investiciona konferencija veoma dobar način da se mogućnosti Srpske predstavljaju budućim investitorima.

- Deset godina "Celeksa" ovdje dobar je znak da strani kapital može da prođe i da ovdje ima mjesto.

Otkako sam na mjestu direktora, u posljednje tri godine, nisam imao nikakvih problema s institucijama - kazao je Zgo-

njanin.

On je istakao da strani investitori trebaju znati da je u RS stabilna politička situacija i da ovdje nema socijalnih nemira ili štrajkova.

- Politička stabilnost RS uslovljava ekonomsku stabilnost, a to znači da strani investitori mogu da donesu kapital i on će biti siguran - kazao je Zgonjanin.

Objasnujući poslovanje Banjalučke pivare, **Nikolas Peni**, generalni direktor ovog preduzeća rekao je da pivara ima veoma dobru poziciju na tržištu.

- U vrijeme kupovine Banjalučke pivare, postrojenje je radilo sa 30 odsto kapaciteta i cilj je bio da se poslovanje proširi. Nama sada konkurencija nisu druge domaće pivare, nego uvoze multinacionalne kompanije iz susjednih zemalja. Imamo pozitivne odnose s vlastima.

Smatram da okruženje u RS nije ništa kompleksnije nego u nekim drugim zemljama - kazao je Peni.

Kako je naglasio, neophodna je i dobra komunikacija s potrošačima, kako bi poslovanje bilo što bolje i efikasnije.

- Naša budućnost je u širenju ponude i asortimana proizvoda, ali i investiranje u ljude. Obuka i usavršavanje ljudi mora biti na visokom nivou za svakog investitora - kazao je Peni.

TRBOVIĆEVA Poslovna klima u RS izuzetno dobra

Profesor Ana S. Trbović sa Fakulteta za ekonomiju, finansije i administraciju u Beogradu, rekla je da su strani investitori koji već posluju u RS, rekli su da je poslovna klima u Srpskoj izuzetno dobra, a posebno su pohvalili napredak u izdavanju dozvola i rješavanju administrativnih prepreka koje postoje.

- Ono što ostaje kao neka dodatna vrsta izazova, jeste ulaganje u ljude i dodatno obrazovanje, u skladu s određenim evropskim standardima. Smatram da bi to moglo uticati na konkurentnost RS na neki srednji rok - istakla je Trbovićeva.

Ona smatra da se veze između Srpske i Srbije nedovoljno koriste i da bi se ova saradnja mogla znatno poboljšati i unaprijediti.

- Kada se govori o stranim ulagačima, bar formalno, Srbija je jedna od najbližih država i kao zemlja koja nema predrasuda i u vezi s političkom situacijom ovdje. Smatram da treba raditi na tome da se privuče još više investitora iz Srbije u RS i da se i njima bliže predstavljaju potencijali i moguće prilike - kazala je Trbovićeva. Kako je rekla, drago joj je što sada postoje konkretni projekti koji se nude u RS, i ova oblast više nije uopštena.

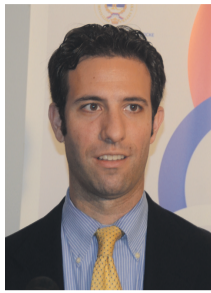
- Ovakav način predstavljanja veoma je značajan. RS se takmiči za kapital i treba da počne od regiona, ali ne treba da zanemari i druge zemlje - istakla je Trbovićeva. Najavljeno predstavljanje potencijala Srpske u inostranstvu, kaže Trbovićeva, predstavlja dobar način za direktan dolazak do potencijalnih investitora i zainteresovati ih da onda dođu u RS i da razmotre investicije.

Investiciona konferencija

Povoljan ambijent za strane investicije

Dejvid Savo, zamjenik šefa Predstavništva Američke ambasade u Banjoj Luci, zadovoljan je viđenim na Investicionoj konferenciji. - Ekonomski razvoj, koji bi pomogao Republici Srpskoj da se pridruži u potpunom smislu Evropskoj zajednici, jeste naš najvažniji prioritet. Bitno je da se stvori što bolji ambijent, koji bi privukao strane investitore ovdje. Smatram da je ova konferencija dobar korak prema tom cilju - rekao je Savo, dodavši da sadašnji poslovni ambijent ima mogućnosti, ali da se uvijek može poboljšati ekonomska klima ove zemlje.

RS nudi brojne mogućnosti

Leon Vankan, član Izvršnog odbora preduzeća "Wind Vision" kazao je da je od velike važnosti to što su na Investicionoj konferenciji dobili priliku da govore i investitori koji već ulažu u RS. - Njihova iskustva, koja sam čuo, jesu korisne informacije za moju kompaniju koja ima namjeru da ulaže u RS. Informisao sam se o različitim projektima koji su već na raspolaganju, jer kompanija, iz koje dolazim, ulaže u različite sektore. Već smo započeli jedan projekat u opštini Ribnik i dalje nam slijedi rad na tom projektu. U Srpskoj su za nas interesantni projekti vezani za biomasu i tu smo već počeli neke aktivnosti - kazao je Vankan, te dodao da u Srbiji već rade na projektima u kojima se koristi energija vjetra.

Riječ investitora

SLOBODAN PAVLOVIĆ

U RS se isplati investirati, jer je to zemlja budućnosti. Imamo plan da zapošljavamo još radnika i da se mnogi iz inostranstva vrate na svoje ognjište i da ovdje pokrenu svoje kompanije i uspješno poslovanje, kazao je Slobodan Pavlović, srpski biznismen iz Čikaga. Srećan sam kada se ulaže u Srpsku. Neophodna je bolja i čvršća saradnja dijaspore i RS. Uvjeren sam da će institucije imati još bolji odnos prema dijaspori.

AVIŠAJ BAR OŠER

Veoma je interesantno vidjeti šta se sve dešava po pitanju turističke ponude u Srpskoj i smatram da je ova konferencija bitna i sa aspekta vremena u kojem se dešava. Danas je veoma bitno investirati u turizam, ali je neophodno i ostvarivati što bolju saradnju između RS i Izraela. Narod Izraela je zainteresovan za investicije.

RADOMIR VUKČEVIĆ

Mislim da je RS izuzetno povoljna za ulaganja i da će biti još povoljnija, a naš interes su minerali. Već nekoliko mjeseci imamo razgovore o istraživanju i razvoju projekta koji vrijedi oko milijardu dolara i radi se o mineralu, odnosno niklu u regionu Višegrad i Rudo.

DRUGOG DANA INVESTICIONE KONFERENCIJE MRAKOVICA UGOSTILA 240

Republika Srpska ne samo da je spremna da s potencijalnim investitorima izgrađuje partnerski odnos, već može da pruži mnogo veće stimulanse, kako bi ih zadržala i privukla, poručila Željka Cvijanović

I drugog dana Investicione konferencije, koja je pod pokroviteljstvom predsjednika RS, **Milorada Dodika**, održana na Markovici, potencijalnim investitorima prezentovani su brojni programi, naročito iz oblasti energetike i poljoprivrede, održani su brojni bilateralni razgovori na kojima se moglo mnogo više toga predstaviti, nego na redovnom izlaganju. Osnovni zaključak drugog dana konferencije bio je taj da RS ne samo da je spremna da s potencijalnim investitorima izgrađuje partnerski odnos, već da pruži mnogo veće stimulanse kako bi ih zadržala i privukla.

- Drugog dana održavanja Investicione konferencije imali smo 240 učesnika, što znači da interesovanje nije opalo nakon prvog dana, koji je organizovan u Banjoj Luci. Pokazatelj uspjeha ove konferencije jeste dobar odziv potencijalnih investitora, ali i brojni bilateralni razgovori, koji su tekli tokom jučerašnjeg dana i do kasno uveče, a nastavljeni i danas na Mrakovici - istakla je ministarka za ekonomske odnose i regionalnu saradnju **Željka Cvijanović**, dodajući da su dva sektora, energetika i poljoprivreda bila u prvom planu drugog dana konferencije.

Ona je dodala da su predstavnici privrednih komora iz inostranstva zamolili organizatore da slične mini-konferencije or-

ganizuju po drugim gradovima, a potom da se sa svim tim investicionim ponudama napravi jedna mini-turcija po gradovima Evrope, što će biti najvjerovatnije i organizovano.

Po riječima **Marija Duragića**, šefa predstavništva RS u Briselu konferencije ovakvog nivoa trebalo bi organizovati svake godine.

- Privući strane investitore nije nimalo lak posao. To se radi na jedan duži rok, a rezultati će u svakom slučaju biti vidljivi - rekao je on.

Načelnik opštine Prijedor, **Marko Pavić**, podsjetio je da je Prijedor i u protekle tri godine na Kozari organizovao Investicione konferencije, ali da je ova mnogo masovnija i važnija dok su uloge organizacije podijeljene između resornog ministarstva i opštine. Pauze na konferenciji, načelnik opštine iskoristio je za bilateralne razgovore s potencijalnim investitorima.

- Razgovarao sam s tri potencijalna investitora, od kojih su dva vrlo ozbiljna. Realne su šanse da upravo ti investitori dođu u Prijedor - rekao je Pavić.

Investicione mogućnosti Kozarske Dubice učesnicima konferencije predstavio je načelnik Odjeljenja za privredu i društvene djelatnosti **Dragan Darda**. On je rekao da se Dubica predstavila u sektoru proizvodnje hrane.

Poželjna des za strana u

RAU Podrška razvoju poslovnih zona

Među učesnicima Investicione konferencije bila je i Karin Rau, predstavnica projekta GTZ za lokalni i regionalni ekonomski razvoj, koja je pohvalila samu ideju organizovanja ovakvog skupa.

- Ova konferencija je izuzetno dobra prilika da se BiH i Republika Srpska predstavljaju inostranstvu, sa svim svojim potencijalima gdje lično vidim velike mogućnosti za ekonomski napredak i put ka Evropskoj uniji - rekla je Karin Rau.

- Opština Kozarska Dubica sigurno predstavlja opštinu, koja ima potencijale kada je u pitanju poljoprivredna i prerađivačka proizvodnja. Predstavili smo određene kapacitete koji rade i posluju na području naše opštine kao i neke zanimljive mogućnosti investiranja koje bi trebalo da privuku potencijalne investitore u našu opštinu - rekao je Darda, dodavši da se, pored toga, Kozarska Dubica predstavila i kroz projekat formiranja poslovne zone

sa svim stimulacijama koje daje potencijalnim investitorima.

- Ovakva konferencija može dosta doprinijeti i mislim da je ovo značajan put privlačenja investicija - naglasio je Darda.

Među onima koji su bili u prilici da predstavljaju svoj program bio je i **Zoran Kos**, direktor i vlasnik preduzeća "Žitoprerađivač" iz Omarske kod Prijedora.

- Konferencija je i više nego uspješna, što dokazuje broj posjetilaca, a priliku da svoje programe na njoj predstavljaju danas su imali i Prijedorčani. Pored Toplane, Industrijske zone "Celpak" i preduzeće "Žitoprerađivač" iz Omarske predstavilo je svoj program - kazao je Kos, dodajući da je riječ o programu proizvodnje namjenskih smjesa, specijalne vrste brašna, za nove pekarske proizvo-

de. - To je nešto novo na ovom tržištu, jer nemamo proizvođača, koji se bavi dodavanjem raznih poboljšivača u brašno i pravljenu gotovih smjesa. Tu oko nas postoje takve firme, ali u BiH ih nema. Mi smo htjeli da idemo u korak sa ostalim zemljama iz okruženja i da praktično budemo prvi na ovom terenu - rekao je Kos dodajući da je vrijednost ovog projekta oko milion evra.

Mihael Vodski, predstavnik Udruženja za bosanskohercegovačke i njemačke odnose, osnovano od strane privrednika dvije zemlje, istakao je da njemačkog kapitala u BiH ima, ali da još nije dovoljno zastupljen u Republici Srpskoj.

- Moram naglasiti da je njemački kapital u Republici Srpskoj još premalo

VODSKI Srpska bez administrativnih barijera

Mihael Vodski dodao je da trenutno mnoge njemačke firme posluju u Federaciji BiH, ali postoje i preduzeća, koja ozbiljno razmišljaju da sjedište prijave u Istočnom Sarajevu.

- Međutim, mnogi razmišljaju da dođu da otvore svoja preduzeća u Istočnom Sarajevu, jer su tamo pogodnosti veće u odnosu na federalno Sarajevo. Manje je birokratije. Prije svega, razlika je enormna, recimo, u dodjeli dozvole za rad. Mi smo do juna ove godine u Sarajevu plaćali radnu dozvolu 1.350 KM, a u Istočnom Sarajevu za tu istu dozvolu se izdvaja svega 50 maraka. Sarajevo je razmislilo o tome, pa je smanjilo cijenu na 1.150 KM, ali za nekoga ko mora da obnavlja dozvolu svake godine, ipak, to je velika investicija - rekao je Vodski.

Privrednici iz Italije žele da ulažu u RS

Salvatore D'Erazmo, predsjednik Konfindustrije, koji je predvodio privrednu delegaciju iz Italije, istakao je da udruženje, čiji je predsjednik, čine italijanski preduzetnici s dugom tradicijom, čija je želja da ulažu u Srpsku, koja pruža mnogo mogućnosti za saradnju. Inače, udruženje Konfindustrija broji 146.000 firmi iz cijele Italije koje zapošljavaju oko 5,5 miliona radnika.

- Najmjera privrednika iz Italije jeste da ostvare što bolju saradnju s institucijama u RS, kako bi se pojačao dolazak investitora u Srpsku i BiH, kojih sada ima oko 60 - rekao je D'Erazmo.

POTENCIJALNIH ULAGAČA

Destinacija ulaganja

LAGANIN Dostupni i aktivni

Predsjednik Agencije za strana ulaganja i promociju izvoza Srbije Božidar Laganin poručio je da je na nadležnim organima velika odgovornost za dolazak i ostanak stranih investitora. Prema njegovim riječima, domaće vlasti moraju da budu izuzetno aktivne i uvijek dostupne potencijalnim ulagačima, jer takvim pristupom daju im do znanja da cijene njihov trud i rad, te da prepoznaju dobre namjere i iskrene želje za napredak zajedničkih projekata.

zastupljen. Za sad imamo samo dvije firme i to "Bade Šamac" u Šamcu, a drugo preduzeće je "Hemofarm" u Banjoj Luci, gdje se radi s njemačkim kapitalom i pedesetak zaposlenih - naveo je Vodski.

On je dodao da je trenutno u toku konkurs za jedan projekat iz oblasti vodoprivrede u Foči i jedno njemačko preduzeće učestvuje na tom tenderu.

Za razliku od Nijemaca, ruski investitori mnogo su zastupljeniji na tržištu RS, a Investiciona konferencija, po riječima Vladimira Grišina, iz beogradskog predstavništva Privredne komore Ruske Federacije, nova je prilika za promociju privrednih potencijala Srpske.

- Već imamo vrlo dobru saradnju s Ministarstvom za ekonomske odnose i regionalnu saradnju, a vjerujemo da će poslije ovog skupa biti i novih ruskih investicija u Srpskoj, jer

VLADIMIR GRIŠIN

smo vidjeli nove projekte - rekao je Grišin.

Dragan Simeunović, konsultant iz Ljubljane na Investicionu konferenciju došao je kao predstavnik investicionih fondova, koji bi željeli da ulože sredstva u RS.

- Za sve one, koji su zainteresovani za ulaganja na ovo područje, vrlo je važno to koje su i kakve administrativne prepreke i kada bi mu se uloženi novac mogao vratiti, da li je to za 10, 15 ili više godina - rekao je Simeunović.

Vid Kopanja, pomoćnik ministra za prehrambenu industriju u Ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva RS, istakao je da Republika Srpska ima veliki poljoprivredni potencijal i može biti zanimljiva za investitore iz svih oblasti poljoprivredne i prerambene proizvodnje.

- Na današnjoj konferenciji prezentovali smo projekte za razvoj prehrambenog sektora. Mi imamo direktno šest ponuda za strane investitore iz svih oblasti proizvodnje hrane, od prerade žitarica, voća i povrća, do proizvodnje šećera, tako da je interes Vlade i resornog ministarstva da se proizvodnja hrane digna na viši nivo i da preduzeća budu produktivna - naglasio je Kopanja.

D. SMILJANIĆ

TURISTIČKI POTENCIJALI OPŠTINA ŠIROM REPUBLIKE SRPSKE

Magnet za ulagače

Planine, rijeke, očuvana priroda i tradicionalni gastronomski specijaliteti, samo su neki od razloga zbog čega se strani investitori odlučuju za ulaganje na ovim prostima.

Pomoćnik ministra trgovine i turizma RS **Jadranka Stojanović**, rekla je da se pogodnost ulaganja u turizam Srpske ogleda u njenom geografskom položaju, kao i blizini velikih tržišta.

- Turistička industrija raste 1,5 puta brže od ostalih industrija. To su prepoznale mnoge zemlje, koje ulažu u taj sektor. Srpska je nova i neistražena destinacija, sa očuvanom prirodom i ra-

znolikim kulturnim nasljeđem - kazala je Stojanovićeva.

Stojanovićeva je istakla da u Srpskoj raste broj dolazaka turista i ostvarenih noćenja, i da su najposjećenije banjske i planinske destinacije.

- Velika šansa leži u eko-turizmu, jer je ova oblast posebno interesantna u svijetu. Veoma je bitan i poslovni turizam, za koji su neophodni smještajni kapaciteti - kazala je Stojanovićeva.

Na Investicionu konferenciju predstavljani su turistički potencijali Banje Luke, Trebinja i Višegrada.

Šef Odsjeka za razvoj,

evropske integracije i investicije u Administrativnoj službi Grada **Ljubica Milanović** prezentovala projekat grada o revitalizaciji tvrđave Kastel, a posebno je istakla potrebu izradnje luksuznog hotela. Na investicionu konferenciju predstavljani su i projekti ovog grada pod nazivom "Održivi energetski akcioni plan" i "Toplifikacioni sistem grada", te projekat garaža, a sastavljen je i promotivni materijal grada, dok je Gradska razvojna agencija sačinila katalog investicionih projekata.

Opština Trebinje predstavila je turističke potencijale, s akcentom na ula-

ganja u izgradnju novih hotela i sportskih terena. Načelnik Odjeljenja za stambeno-komunalne poslove opštine Trebinje, **Stevan Bekan**, izrazio je nadu da će investitori prepoznati interes za ulaganja u sportski, vjerski i ruralni turizam na području ove opštine, te dodao da je blizina Dubrovnika i Herceg Novog, svakako, nešto što treba da utiče na njihovu odluku.

Zamjenik načelnika opštine Višegrad **Vinko Droca** predstavio je projekat pod nazivom "Višegradaska banja - biser turističke ponude". Projekat se odnosi na izgradnju novog savremenog hotela. Višegradaska banja nalazi se u gustoj borovoj šumi, u njoj su izvori termalne vode od 34 stepena Celzijusova, a grad je udaljen samo pet kilometara. Kapaciteti Rehabilitacionog centra "Vilina vlas", svih 160 ležaja, popunjeni su cijele godine, zbog čega se odavno ukazala potreba za izgradnju još jednog hotela.

BROJNE MOGUĆNOSTI U METALOPRERAĐIVAČKOM SEKTORU

Iskustvo zlata vrijedno

Oblast metaloprerađivačke industrije ima mogućnosti za strana ulaganja, jer se povoljnosti ulaganja u ovaj sektor ogledaju u dugoj tradiciji, raspoloživosti energijom, visokokvalitetnom radnom snagom, te određenim brojem slobodnih kapaciteta, rekao je pomoćnik ministra industrije, energetike i rudarstva, **Đuro Grbić**.

- Ovdje je posebno riječ o oblasti vojne i namjenske industrije, te automobilske industrije, jer je riječ o interesantnim oblastima koje raspoložu tehnologijom i opremom i gdje uz određena ulaganja moguća je proizvodnja i veći plasman na tržište - kazao je Grbić.

On je ukazao da u metaloprerađivačkom sektoru postoji disperzija proizvodnih kapaciteta na cijelom području Srpske, da ovaj sektor zapošljava 14.500 radnika i ima učešće u BDP s 3,3 odsto.

Prošle godine učešće ovog sektora u ukupnoj industrijskoj proizvodnji

iznosilo je 18 odsto, a u prerađivačkoj industriji 23 odsto. Grbić je naglasio i značajne izvozne efekte metaloprerađivačkog sektora, navodeći da je u prošloj godini ovaj sektor učestvovao s 30 odsto u ukupno ostvarenom izvozu Srpske.

- Prošle godine u ovom sektoru zabilježeno je povećanje izvoza za 52 odsto. Ovaj sektor privukao je određene investitore iz Slovenije, Austrije, Indije i Litvanije - kazao je Grbić.

On je, između ostalog, govorio o mogućnostima ulaganja u Fabriku motora u Istočnom Sarajevu, preduzeće "Novi auto-djelovi" Rudu, te preduzeću "Panafleks" a.d. Bijeljina, koje se bavi proizvodnjom savitljivih metalnih cijevi, kao i "Kosmos" Banja Luka.

Svoje mogućnosti u ovoj oblasti predstavila je Opština Mrkonjić Grad, a načelnica, **Divna Aničić**, rekla je da je ovaj lokalni zajednici potreban investitor, koji će po-

krenuti proizvodnju u Fabrici vijaka i naći tržište, napominjući da je država većinski vlasnik s 57 odsto kapitala.

- Išli smo na traženje investitora za Fabriku vijaka, s obzirom na to da je u fabrici uspješno izvršen stečaj, da fabrika nema dugovanja ni prema državi ni prema radnicima i da je sačuvala svoju imovinu većim dijelom i određeni broj mašina. Fabrika posjeduje i određene dozvole za rad koje će olakšati procedu-

ru do novog investitora - kazala Aničićeva i naglasila da fabrika trenutno radi u veoma malom obimu proizvodnje.

Kada je riječ o turizmu, opština Mrkonjić Grad bazirala se na Turistički centar "Balkana".

- U toku je izrada urbanističkog plana po kojem mi možemo ponuditi zemljište i određene uslove, a neko treba da dođe i uradi određene smještajne kapacitete, prateće objekte, sportske terene - rekla je Aničićeva.

Investiciona konferencija

RS DOMAĆIN PLENARNE SJEDNICE KOMITETA ZA PRIVREDU I REGIONALNI RAZVOJ SKUŠTINE EVROPSKIH REGIONA

Znanje i iskustvo nema cijenu

Plenarna sjednica Komiteta bila je dobra prilika za uspostavljanje i dalje jačanje regionalne saradnje RS s drugim članicama Skupštine evropskih regiona

Investicionoj konferencije, u organizaciji Ministarstva za ekonomske odnose i regionalnu saradnju, prethodio je još jedan važan događaj. Republika Srpska je 15. i 16. septembra, kao članica Skupštine evropskih regiona (AER), bila region domaćin održavanja plenarne sjednice Komiteta (1) za privredu i regionalni razvoj AER-a.

Skupština evropskih regiona je najveća nezavisna mreža regiona u Evropi, koja okuplja preko 270 regiona iz 34 zemlje i 16 međuregionalnih organizacija. Kao politički glas svojih članova i forum za međuregionalnu saradnju, Skupština je angažovana na različitim pitanjima, koja utiču na razvoj evropskih regiona, uključujući i one izvan EU.

U okviru održavanja ovog sastanka u Administrativnom centru Vlade RS, održani su i sastanci Radne grupe za preduzetništvo i inovacije, Radne grupe za regionalne aerodrome, Radne grupa za ruralni razvoj i Radne grupa za energiju i klimatske promjene. Predstavnici Srpske učestvuju u ovim radnim grupama

upoznali su se s aktivnostima i projektima, koje sprovode regionu članovi Skupštine, te su razmijenili znanja i iskustva u ovim oblastima. Takođe, plenarna sjednica Komiteta bila je dobra prilika za uspostavljanje i jačanje regionalne saradnje RS s drugim članicama Skupštine evropskih regiona.

Evropski forum građana pod nazivom "Evropa čeka na vas - jeste li vi spremni za Evropu?", održan je u cilju unapređenja dijaloga između građana Srpske i evropskih regiona u oblasti međunarodne razmjene mladih. Forum je otvorila ministarka za porodicu, omladinu i sport RS, **Nada Tešanović**, koja je govorila o važnosti mobilnosti mladih i aktivnostima, koje su provedene i koje se planiraju uraditi u budućem periodu po ovim pitanjima. Na Forumu su se obratili i predsjednik odbora Skupštine za ekonomiju i regionalni razvoj, **Hakana Sandgren** i generalni sekretar AER **Klaus Klipp**, koji su predstavili ciljeve foruma. O značaju razmjene studenata, govorila je i **Jelena Rožić**, iz službe za međunarodnu saradnju na Univerzitetu u Banjoj Luci. Primjer stručne razmjene za mlade

program "Evrodiseja", predstavio je **Paskal Ger-gen**, iz Predstavništva glavnog grada Brisela pri Evropskoj uniji, a o primjerima programa Skupštine za mlade, govorila je koordinatorka za politiku, stalnog odbora za institucionalna pitanja Skupštine evropskih regiona, **Regina Kramer**.

Forum je bio otvorenog tipa, tako da su u njemu učestvovali građani, koji su zainteresovani za otvoreni dijalog i ovom prilikom su razmotrene mogućnosti i izazovi s

kojima se suočavaju mladi u Republici Srpskoj u oblasti razmjene mladih, posebno studenti, ali i svi drugi zainteresovani mladi.

Drugog dana, 16. septembra, održana je konferencija pod nazivom "Budućnost evropskog finansiranja: regioni, pripremite se za nove finansijske instrumente". Konferencija je omogućila pregled trenutne ponude instrumenata EU u oblasti finansijskog inženjeringa, kao i mogućnosti njihovog korištenja, a koji su značajni za

regionalne i evropske integracije i razvoj. Konferenciju je otvorila ministarka za ekonomske odnose i regionalnu saradnju, **Željka Cvijanović**. Svoja izlaganja s prisutnim predstavnicima institucija Srpske, podijelili su **Joannis Cakiris**, šef operacija za Džeremi u Grčkoj i na Kipru, Evropski investicioni fond, koji je govorio o pregledu instrumenata EU i predstavljanju Džeremi, zajedničkih evropskih sredstava za mikro i srednja preduzeća, **Ozlem Kotuk**,

Evropska investiciona banka, predstavila je pregled EU instrumenata za energetiku i infrastrukturu i predstavljanje "ELENA", evropske pomoći za lokalnu energiju, a **Johann Hese**, šef operacija delegacije Evropske unije u Sarajevu govorio je o tome kako se IPA priprema za strukturne fondove. Svi događaji bili su odlično posjećeni od strane građana i predstavnika institucija Srpske, uz prisustvo oko 70 gostiju, eksperata iz oko 20 različitih evropskih regiona.

Dodatak realizovan uz stručnu pomoć Ministarstva za ekonomske odnose i regionalnu saradnju RS

UREDNIK
Dobriča Majstorović

NOVINAR
Slađana Gajić

DTP
Siniša Lakić